

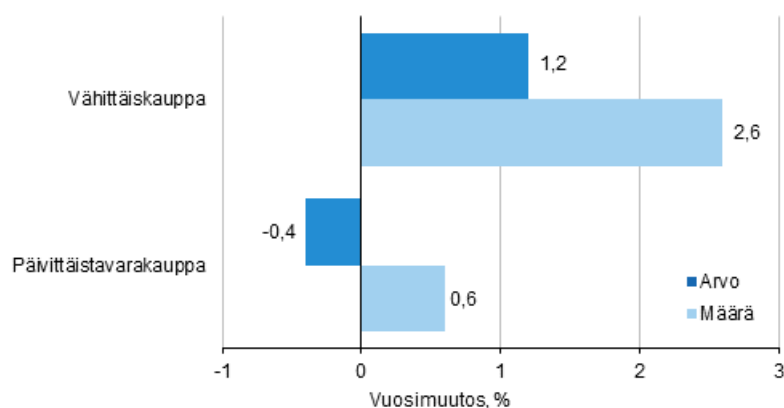
Kauppan liikevaihtokuvaaja

2015, marraskuu

Vähittäiskaupan pikaennakko: myynti kasvoi marraskuussa 1,2 prosenttia vuodentakaisesta

Tilastokeskuksen tuottaman kaupan pikaennakon mukaan vähittäiskaupan myynti kasvoi marraskuussa 1,2 prosenttia vuoden 2014 marraskuusta. Vähittäiskaupan myynnin määrä, josta hintojen vaikutus on poistettu, lisääntyi samana aikana 2,6 prosenttia. Sen sijaan päivittäistavarakaupassa myynti supistui 0,4 prosenttia, mutta myynnin määrä kohosi 0,6 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Sekä vähittäiskaupassa että päivittäistavarakaupassa liikevaihto kehittyi myynnin määrä heikommin, johtuen hintojen laskusta.

Vähittäiskaupan myynnin arvon ja määrän kehitys, marraskuu 2015, % (TOL 2008)

Kauppan myynnin ja myynnin määrien vuosimuutokset on ilmoitettu kausitasoittamattomina. Vuoden 2015 marraskuussa oli 25 arkimyyntipäivää eli yksi enemmän kuin vuoden 2014 marraskuussa. Arkimyyntipäivillä tarkoitetaan kalenterikuukauden arkipäiviä (maanantai-lauantai) arkipäiviä lukuun ottamatta.

Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilaston mukaan päivittäistavarakaupan osuus vähittäiskaupan liikevaihdosta vuonna 2014 oli 48,9 prosenttia.

Kaupan pikaennakko perustuu otokseen, joka kattaa keskimäärin 60 prosenttia vähittäiskaupan liikevaihdosta. Toimialoittaiset tiedot kaupan myynnistä julkaistaan seuraavan kerran 14.1.2016.

Vähittäiskaupasta julkaistaan pikaennakkotiedot vajaan kuukauden viiveellä tilastokuukauden päättymisen jälkeen. Laajempaan otokseen perustuvat auto-, tukku- ja vähittäiskaupan ennakkotiedot julkaistaan noin 1 1/2 kuukauden viiveellä tilastokuukauden päättymisen jälkeen ja kokonaisaineiston mukaiset tarkennetut tiedot noin 2 1/2 kuukauden viiveellä.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Vähittäiskaupan myynnin arvon ja määrän kehitys, marraskuu 2015 (TOL 2008).....	4
Tietojen tarkentuminen.....	5
Laatuseloste: Kaupan liikevaihtokuvaaja.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Vähittäiskaupan myynnin arvon ja määrän kehitys, marraskuu 2015 (TOL 2008)

		Indeksipisteluku	Uusimman kuukauden vuosimuutos, % ¹⁾	Kumulatiivinen vuosimuutos, % ¹⁾
		11/2015	11/2015	01-11/2015
Vähittäiskauppa (47)	Arvo	103,4	1,2	-1,1
	Määrä	98,0	2,6	0,1
Päivittäistavara kauppa (4711, 472)	Arvo	104,5	-0,4	-1,9
	Määrä	92,9	0,6	-0,8

1) Vuosimuutoksessa verrataan tarkasteltavan ajanjakson arvoja vuodentakaisen vastaavan ajanjakson arvoihin.

Tietojen tarkentuminen

Tilaston tiedot ovat tarkentuneet alla olevan taulukon mukaisesti. Lisätietoja tietojen tarkentumisesta on laatuselosteen kohdassa 3.

Vähittäiskaupan vuosimuutosten tarkentuminen¹⁾

Julkaisuaikajankohta		2015				
		05	06	07	08	09
47 Vähittäiskauppa	Pikaennakko, %	-3,6	0,3	-0,3	-3,0	-1,7
	1. julkistus, %	-2,7	0,6	0,4	-2,4	-1,7
	Uusin julkistus (2015-12-23),%	-3,1	1,3	0,4	-1,9	-1,5
	Tarkentuminen,%-yksikköä	0,5	1,0	0,7	1,1	0,2
Päivittäistavara kauppa (4711, 472)	Pikaennakko, %	-4,8	-0,7	-2,8	-3,1	-1,9
	1. julkistus, %	-3,6	-0,6	-2,2	-3,0	-1,6
	Uusin julkistus (2015-12-23),%	-4,3	-0,7	-2,7	-2,0	-1,2
	Tarkentuminen,%-yksikköä	0,5	0,0	0,1	1,1	0,7

1) Tarkentuminen kuvaa pikaennakon ja tuoreimman julkaisun vuosimuutosprosenttien erotusta.

Laatuseloste: Kaupan liikevaihtokuvaaja

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Liikevaihtokuvaajat ovat indeksejä, jotka kuvaavat kuukausitasolla yritysten liiketoiminnan kehitystä. Indeksien laskennassa käytetään lähes koko Suomen yritystoiminnan kattavaa Verohallinnon kausiveroaineistoa sekä Tilastokeskuksen suoraa tiedonkeruuta ja yritysrekisteriä. Liikevaihtoindeksejä julkaistaan teollisuuden, rakentamisen, kaupan ja muiden palveluiden toimialoista.

Tietoja käytetään Eurostatissa, Euroopan keskuspankissa, eräissä kansainvälisissä organisaatioissa ja Suomen julkisessa hallinnossa sekä aluekehittämisessä yritystalouden kehityksen seurantaan ja analysointiin. Elinkeinoelämä ja tutkimuslaitokset käyttävät tietoja markkinoiden ja kilpailijoiden kehityksen arviointiin. Tilastokeskuksessa Tuotannon suhdannekuvaaja sekä Neljännesvuositilinpito käyttävät liikevaihtoindeksejä lähdeaineistonaan.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Käytetyt käsitteet

Liikevaihto on määritelty käsitteellisesti kirjanpitolaissa eikä se sisällä arvonlisäveroa. Teollisuudessa tarkastellaan koko liikevaihdon lisäksi kotimaan- ja vientiliikevaihtoa. Rakentamisen liikevaihtokuvaaja käsittää ensisijaisesti rakennusyritysten kotimaan myynnin, mutta tietyt toimintamallit kuten perustajaurakoinnin, se kuvaa hankintojen mukaan arvostettuna.

Arvoindeksi kuvaa liikevaihdon nimellisarvoa suhteessa perusvuoden arvoon. Arvoindeksi sisältää sekä hintojen muutokset että määrän muutokset. Liikevaihtokuvaajat ovat arvoindeksejä. Niiden arvot saadaan suoraan käytettävistä aineistoista.

Määrä- eli volyymi-indeksi kuvaa määrissä tapahtuneita muutoksia. Tilastokeskus tuottaa kaupan, teollisuuden ja rakentamisen toimialoista määräindeksit. Kaupan ja rakentamisen määräindeksit saadaan jakamalla liikevaihdon arvoindeksit hintaindeksillä: määräindeksi = 100 x (arvoindeksi/hintaindeksi).

Toimialaluokitus

Toimialaluokat on muodostettu toimialaluokitus [TOL 2008](#):n mukaisesti (Tilastokeskus, Helsinki 2008).

1.3 Lait ja asetukset

Tilastojen laadintaa ohjaa valtion tilastotoimen yleislaki, [tilastolaki](#). Tiedonantajilta kerätään vain ne välttämättömät tiedot, joita ei saada muualta. Indeksisarjat julkaistaan niin, että niistä ei voida päätellä yksittäisen yrityksen tietoja tai kehitystä. Liikevaihtokuvaajien tilastointia ohjaa EU:n asetus N:o 1165/98 lyhyen aikavälin tilastoista. Asetus velvoittaa jäsenvaltioita tuottamaan indeksisarjoja mm. liikevaihtotiedoista tietyiltä toimialoilta.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Perusjoukko

Liikevaihtokuvaajien perusjoukkona ovat kuukausivalvonnassa olevat arvonlisäverovelvolliset yritykset. Eräät monitoimialaiset yritykset on jaettu ns. toimialayksiköihin toimialapuhtauden parantamiseksi.

Verohallinnon kausiveroaineisto

Indeksin laskennassa käytetään arvonlisäverotuksen kausiveroaineistoa. Aineisto sisältää kuukausi-, neljännesvuosi- ja vuositietoja ilmoittavien yritysten arvonlisäverotiedot. Kuukausittain tietonsa raportoivat ne yritykset, joiden vuotuinen liikevaihto on yli 50 000 euroa. Neljännesvuosiraportointiin ovat oikeutettuja alv-tietojen osalta ne yritykset, joiden vuotuinen liikevaihto on 25 001 - 50 000 euroa. Vuositason raportointiin ovat alv-tietojen osalta oikeutettuja ne yritykset, joiden vuotuinen liikevaihto on korkeintaan 25 000 euroa.

Tavaroita ja palveluja myyvä elinkeinonharjoittaja on arvonlisäverovelvollinen yritysmuodosta riippumatta. Arvonlisäverotuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät mm. elinkeinonharjoittajat, joiden toiminta on vähäistä, pankki- ja rahoitustoiminta sekä eräät uskonnolliset yhdyskunnat ja yleishyödylliset yhteisöt. Valtio ja kunta ovat verovelvollisia liiketoiminnan muodossa harjoitetusta toiminnasta.

Tilastokeskuksen oma tiedonkeruu

Arvonlisäveroaineistoa täydennetään Tilastokeskuksen omalla tiedonkeruulla. Myyntitiedustelussa Tilastokeskus kerää kuukausittain liikevaihtotietoja noin 2 000 toimialojensa merkittävimmältä yritykseltä. Otoksen osuus kunkin päätoimialan yritysten lukumäärästä on 0,1-7 prosenttia, mutta liikevaihdolla mitattuna otos kattaa 19-76 prosenttia toimialasta riippuen.

Laskenta

Aineistossa havaitut systemaattiset virheet korjataan ennen laskentaa. Laskennan aikana havaitut virheelliset tiedot oikaistaan tai niiden vaikutus poistetaan. Aineisto tarkistetaan yritystasolla käymällä läpi merkittävimmät yritysjärjestelyt ja liikevaihdon muutokset sekä yritysten aloitukset ja lopetukset.

Liikevaihtokuvaajien perusvuosi on 2010. Laskenta perustuu muutosestimointiin. Menetelmässä vertaillaan tarkasteltavan kuukauden ja edellisen vuoden vastaavan kuukauden vertailukelpoisia havaintoja huomioimalla muun muassa yritysjärjestelyt ja kirjanpitoon liittyvät raportointikäytännön muutokset. Indeksit lasketaan kuukausittain uudelleen kunnes aineisto on lopullinen.

Käytetyt työpäiväkorjaus- ja kausitasoitusmenetelmät

Kausitasoitusta sarjasta on poistettu vuoden sisäinen systemaattinen vaihtelu. Kausivaihtelun aiheuttaa usein jokin yrityksistä itsestään johtumaton ilmiö, kuten säätilojen ja vuodenaikojen vaihtelu ja ihmisten toimintatavat. Kaikki liikevaihtosarjat tasoitetaan TRAMO/SEATS –menetelmällä, joka on Eurostatin suosittelema kausitasoitusmenetelmä. Tarkempaa tietoa aikasarjojen kausivaihtelusta ja kausitasoitukseen käytetystä menetelmästä saa [Kausitasoitus Tramo/Seats -menetelmällä](#) -selosteesta.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Liikevaihtokuvaajien aineisto kattaa lähes koko Suomen yritystoiminnan. Uusimmat indeksiluvut voivat tarkentua hieman aineiston kertymisen ja yritysten ilmoittaminen tietojen muutosten vuoksi. Aineiston täydentymisestä johtuen tiedot päivittyvät julkistuksissa yli vuoden ajan. Tiedot tarkentuvat eniten viiden kuukauden ajan ensimmäisestä julkaisusta. Tietojen tarkentuminen päätoimialoilla eri julkaisukertojen välillä sekä pitkällä aikavälillä keskimäärin on esitetty [omissa taulukoissaan](#).

Koska tietyn kuukauden kausiveroaineisto täydentyä eräpäivän jälkeenkin, jokaisen kohdekuukauden aineisto päivitetään toistuvasti. Aineisto kertyy kuukausi-ilmoittajien osalta noin kuuden kuukauden ajan sekä neljännesvuosi- ja vuosi-ilmoittajien osalta kunnes aineisto on täysin kertynyt. Ensimmäisellä poimintakerralla aineiston kattavuus on keskimäärin 90 % yritysten liikevaihdolla mitattuna.

Vähittäiskaupasta tuotetaan otoksen perusteella myös ennakko. Ennakon tuloksia verrataan kokonaisaineistosta laskettuihin tietoihin ennakon osuvuuden määrittelemiseksi.

Mitattavat muuttujat (liikevaihto ja toimiala) vastaavat hyvin Eurostatin määritelmiä. Myyntitiedustelun liikevaihtokäsite on pääsääntöisesti kirjanpitolain mukainen. Pitkäkestoisia projekteja lukuun ottamatta myynti kohdistetaan suoriteperusteisesti eli laskutuksen mukaisesti. Kausiveroilmoituksesta laskettava liikevaihto ei täysin vastaa kirjanpitolain mukaista liikevaihtoa, koska se voi sisältää mm.

käyttöomaisuuserien myyntejä, muita tuottoja ja satunnaisia eriä. Aineistossa voi myös olla virheitä esimerkiksi optisesta luvusta tai tiedonantajien virheistä johtuen. Käytössä olevan aineiston kattavuuden vuoksi tilastointimenetelmää voidaan pitää lähes harhattomana. Yrityksen toimiala on päätoiminnan mukainen. Sivutoimintojen vaikutusta on pienennetty jakamalla merkittävimmät sivutoiminnot omiksi toimialayksiköikseen.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Vähittäiskaupan myynnistä julkaistaan ennakko vajaan kuukauden viiveellä. Laajemmat kaupan myynnin kuukausittaiset ennakkotiedot julkaistaan noin puoleltoista kuukauden viiveellä. Teollisuuden, rakentamisen ja muiden palveluiden liikevaihtokuvaajat julkaistaan noin kahden ja puolen kuukauden viiveellä, kuten myös kaupan myynnin tarkentuneet tiedot. Julkaisupäivät on koottu

[julkistamiskalenteriin](#).

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Julkistuksia on liikevaihtokuvaajista kuukausittain neljä: teollisuuden, rakentamisen, kaupan ja muiden palvelujen liikevaihtokuvaajista kustakin erikseen. Uusimmat julkistukset ilmestyvät julkaisupäivänä Tilastokeskuksen kotisivulle.

Internetissä julkaistaan liikevaihtokuvaajien uusimpien julkistusten lisäksi kuvaukset, katsaukset, aikasarjat ja kuvioit kullekin tilastolle. Tiedot päivitetään aina uusimman tiedon ilmestyessä. Liikevaihtokuvaajat julkaistaan internetissä myös Tilastokeskuksen maksuttomassa tilastotietokannassa ([StatFin](#)).

Erityisselvityksille Verohallinnon kausiveroaineisto antaa monipuoliset mahdollisuudet. Suhdannetietoa tuotetaan toimialoittain ja alueittain sekä nimetyistä yritysryhmistä. [Asiakaskohtaisen suhdannepalvelun](#) tuottamien tietojen avulla voi saada tietoa esimerkiksi liikevaihdosta, viennistä, palkoista tai henkilöstömäärästä. Lisäksi kasvukatsaus kuvaa aineistosta löytyviä suhdannekehityksen syitä.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Liikevaihtokuvaajien aikasarjat ovat ajallisesti vertailukelpoisia. Toukokuussa 2014 liikevaihtokuvaajissa otettiin käyttöön Yritystilastojen yhtenäinen tuotantojärjestelmä. Uudistus paransi liikevaihtokuvaajien laatua lisäämällä sen yhteneväisyyttä muihin yritystilastoihin. Merkittävimmät muutokset liittyivät toimiala- ja yritysluokitusten yhtenäistämiseen sekä yritysjarjestelyiden aiempaa laajempaan käsittelyyn. Uudistuksen yhteydessä liikevaihtokuvaajat laskettiin uudelleen vuoden 2013 alusta, mikä näkyi tietojen tarkentumisena osalla julkaistavista toimialoista. Muutosten vaikutukset on huomioitu tilaston tuotannossa siten, ettei julkaistuihin indeksisarjoihin muodostu aikasarjakatkoksia. Tilasto tulkinta on säilynyt muutoksen myötä niin ikään ennallaan. [Lisätietoa](#) tuotannon uudistamisesta ja tilastoista, joita uudistus koskee.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Liikevaihtokuvaajissa kullekin kalenterikuukaudelle kohdistuu sille ajoittuva myynti yrityksen tilikaudesta riippumatta. Tilastokeskuksen yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilastossa liikevaihtotiedot ovat tuloslaskelman mukaisia ja kyseisenä vuonna päättyvältä tilikaudelta. Jos tilikauden pituus eroaa 12 kuukaudesta, liikevaihto muunnetaan yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilastossa 12 kuukautta vastaavaksi, ellei todellinen toiminta ole alle 12 kuukautta.

Liikevaihtokuvaajat kattavat arvonlisäverovelvollisuuden rajan ylittävät yritykset eli yli 8 500 euroa liikevaihtoa vuodessa tuottavat yritykset. Liikevaihtotietojen laskennassa aloittaneet ja lopettaneet yritykset otetaan huomioon heti, kun yritys on tullut arvonlisäverovelvolliseksi tai tieto lopettamisesta on saatu. Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilastoon tulevat yritykset, jotka ovat toimineet yli puoli vuotta tilastovuonna ja jotka ovat työllistäneet enemmän kuin puoli henkilöä tai joiden liikevaihto tai tase on ylittänyt vuosittain määritellyn tilastorajan.

8. Dokumentointi

Lisää tilaston metatietoja löytyy kunkin liikevaihtokuvaajan omilta kotisivuilta (käsitteet ja määritelmät, menetelmäseloste ja luokitukset) ja Statfin -palvelusta.

Lisätietoja

Aki Niskanen 029 551 2657
Vastaava tilastojohtaja:
Mari Ylä-Jarkko

palvelut.suhdanne@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Kaupan liikevaihtokuvaaja, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-0912 (pdf)